

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Skovvænget 2020-2021

Højreklik her og vælg Skift billede for at indsætte billede eller logo

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Vi er et kommunalt 0-6 års dagtilbud beliggende tæt på Folehave skov, kirkegården og arboretet.

Vi er normeret til 28 vuggestuebørn i alderen 0-3 år fordelt på 3 stuer og 52 børnehavebørn fordelt på 2 stuer.

Åbningstid: man-fredag 07:15-17:00 og fredag 07:15-16:30

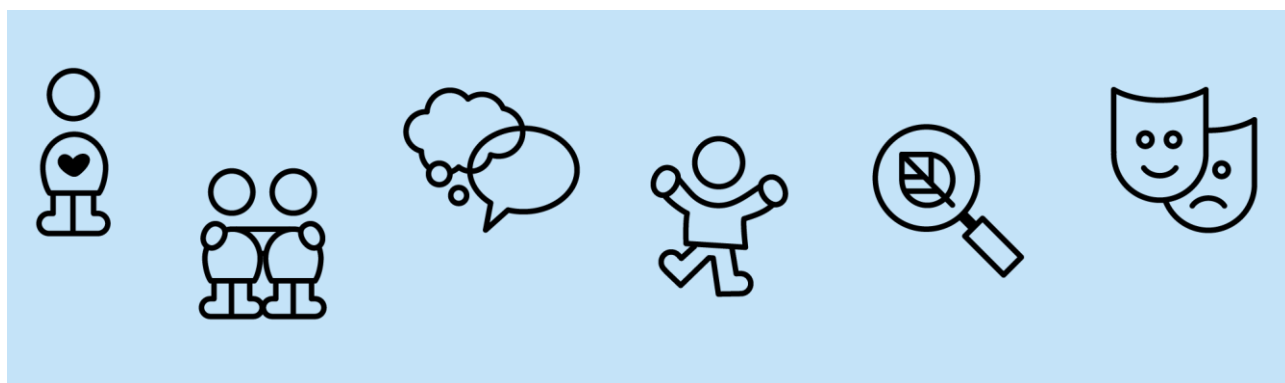
Husets nyrenoverede lyse stuer ligger i stueplan med gode brede gangarealer, der giver ekstra mulighed for aktiviteter i mindre grupper ex motorikbaner, konstruktionsleg samt børnenes egne spontant opståede lege.

Huset byder på malerværksted og pudrum samt rum på 1. sal, hvor mindre grupper kan fordybe sig med fx dialogisk læsning og "Fri for Mobberi".

Vores store grønne legeplads giver rig mulighed for forskellige fysiske aktiviteter med fx klatrestativ og gynger. Vi har bålsted, shelter, gode gemme- og hulesteder og store sandkasser til alle aldre. Vi lægger vægt på det gode udeliv og tænker kontinuerligt uderummets (inkl. skov, kirkegården og arboretet) muligheder ind i vores hverdag som et ekstra grupperum og læringsmiljø.

Vi bestræber os på at arbejde i mindre grupper og på tværs af stuerne både i vuggestuen og børnehaven, for at støtte op om det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi er uddannelsesinstitution for pædagogstuderende, hvilket bidrager til selvrefleksion og understøtter tilegnelse af ny viden ind i huset.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv:

Vi støtter op om hvert enkelt barns værdier og forskelligheder, ingen er ens og for os er det en værdi i sig selv. Her ser vi på barnets styrker og danner grupper, hvor barnet trygt kan udvikle sig i fællesskab med andre bl.a. gennem legen. Her er vi nysgerrige på børnenes intentioner, og det er her vi tager vores pædagogiske udgangspunkt. Både vokseninitieret leg og aktiviteter ses ud fra et børneperspektiv. Vha. foranderlige læringsmiljøer, mindre fællesskaber og en anerkendende tilgang støtter vi op om børnenes trivsel, udvikling, dannelse og læring. udviklingstrin.

Eks.:

Praksisfortælling fra vuggestuen.

Børnene er optagede af dyr, så dyrene (legetøjsfigurer) er taget med ud på legepladsen, hvor der bliver lavet stalde af papkasser. En mindre gruppe børn maler dem sammen med en voksen. De taler om farverne og hvilke dyr der skal bo hvor. Et barn skal guides til at fastholde legen pga. sproglige udfordringer, men de fleste fordyber sig et godt stykke tid.

Roen og fordybelsen resulterede i at børnene spejlede den voksne og nogle af dem genoptog legen senere på egen hånd. Pædagogen besluttede at legen skal genbesøges og vil også prøve at tage materialerne med over på græsplænen ved kirkegården. Her vil børnegruppen ikke blive forstyrret af tilløbende børn eller andre aktiviteter, der kan vildlede, hvilket kan hjælpe det barn, der er let afledelig og miljøskift kan byde på et andet læringsmiljø og ny kreativitet.

Flere eksempler følger.

Leg, Læring og Børnefællesskaber

Er under udarbejdelse.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

De voksne i dagtilbuddet er den størst afgørende faktor for det gode læringsmiljø. Derfor er det vigtigt at det pædagogiske personale er nærværende, lyttende, udviser nysgerrighed og empati overfor det enkelte barn og børnegruppen og samt tager ansvaret for at sikre den trygge relation.

Det pædagogiske personale skaber rammerne for læringsmiljøet i samarbejde med børnene. Det italesættes at vi alle er forskellige og kan forskellige ting.

Der er arbejdes på, hvordan vi kan bedst kan organisere os, så vi kan bedst muligt kan tilgodese det enkelte barn og den samlede børnegruppes behov.

Efter lempelse af Corona restriktioner, har vi nu mulighed for at arbejde på tværs og vidensdele i det daglige. Det giver bedre muligheder for børnene at kunne styrke venskaber på tværs af stuerne.

Vi ser det som vores fornemmeste opgave at skabe rammerne så barnet oplever sig som vigtig bidrager i flere børnefællesskaber.

Vi tillægger hverdagens rutiner stor betydning både i vuggestuen og børnehaven. Her foregår læring hver dag på næsten samme måde.

Eks:

I overgangen og rutinen inden frokost. Her gives der tid i til at øve sig både fysisk med ex flyverdragten, men også tid til at øve hvad der skal ske når flyverdragten er taget af og inden vi kan sætte os til bords. I rutinerne øves børnene også i at se, hvornår deres venner har brug for hjælp, og de bidrager derved til at lære de andre børn noget af det de selv mestrer.

Læringsmiljøer kan også opstå spontant som i eksemplet neden for.

Eks.:

En pædagog skal til at feje blade på legepladsen, og observerer en gruppe børn der ikke leger. Pædagogen henvender sig, men børnene ved ikke hvad de har lyst til at lave. Den voksne inviterer børnene til at være med. Børnene får hver en kost og går i gang med at feje og fylde blade i en trillebør. Undervejs kommer flere børn til, og på den måde skabes der et fællesskab på tværs af alder og køn, som er sammen om et fælles tredje og spejler sig i hinanden.

Nye spontane fællesskaber opstod ud af en pædagogs observation og hendes arbejde med at feje blade blev til et læringsmiljø. Her rører læringsmiljøet ved mange aspekter i læreplanen fx social udvikling, kom-

munikation og sprog, krop sanser og bevægelse, natur, udeliv og science, kultur æstetik og fællesskab, alsidig personlig udvikling, leg, læring, børnefællesskaber, pædagogisk lærings miljø, børn i udsatte positioner, dannelse og børneperspektiv.

Sproget har vi med os hele tiden og vi skal sørge for at bruge det aktivt i alle sammenhænge og at barnet for tid til at kunne hente ordene, så det kan være aktivt i selv at bruge både det talte sprog samt gestik og mimik.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vi har løbende den ”daglige” samtale, hvor vi udveksler information om barnet og hvordan dagen har været og hvor forældrene indimellem kan få en lille fortælling omkring noget sjovt/sødt eller andet, så forældrene kan få en klar fornemmelse af, at vi kender og ser deres barn og at vi holder af barnet som det er.

Har vi bekymringer omkring barnet, er det vigtigt at forældrene er de første vi deler det med, så vi sammen kan understøtte barnets trivsel og udvikling.

Vi bruger Aula som kommunikationsportal. Her kan der skrives beskeder mellem forældre og stuen og det er her vi opslag op om aktiviteter og forskellige tiltag. Der ligger ofte fotos op af forskellige situationer fra de forskellige aktiviteter.

Det er nemmere for forældrene at snakke med børnene om deres dag, når forældrene kan hjælpe lidt med at starte dialogen op, når de kan se, hvad barnet har været med i løbet af dagen eller ugen. Det er også her stuerne/det pædagogiske personale kan inspirere forældrene til hvad de kan gøre for at understøtte barnets udvikling.

Det er ikke hver dag, der bliver skrevet ud og vi har endnu ikke fundet en systematik i hvor meget og hvor ofte, og det er nogle gange afhængigt af hvordan dagens ressourcer har set ud. Det tilstræbes, at der laves opslag fra de enkelte stuer nogle gange om ugen.

Vi tilbyder ikke faste samtaler, men samtaler ved behov. Forældre kan altid bede om en samtale, ligesom vi inviterer til samtale, hvis vi har en bekymring. Den kan som regel altid sættes hurtigt i stand. De fleste ting klares dog ved den daglige dialog.

Eks.:

Praksisfortælling fra vuggestuen.

I vuggestuen startede et barn med motoriske udfordringer. Trods sin alder kunne det endnu ikke kravle og tog ikke umiddelbart tilløb til at forsøge. Pædagogerne var bekymrede og gennem samtale med forældrene henviste de til fysioterapeut. Her fik forældrene nogle øvelser som de gav videre til vuggestuen, så både

hjem og pædagoger sammen støttede op om barnets udvikling.

Vi holder forældremøde en gang om året.

Vi har minimum 4 forældrebestyrelsesmøder om året (som oftest flere). Der var flere forældre, der gerne ville stille op til bestyrelsen, så det blev enigt besluttet at udvide med 2, så bestyrelsen nu består af 7 forældrerepræsentanter og 2 medarbejderrepræsentanter. Suppleanter er også altid velkomne til at deltage til møderne. Vi ser bestyrelsen som et godt forum for dialog og udvekslen af viden til det gode samarbejde.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

SOS-skemaer benyttes hver gang vi har en bekymring et barns trivsel eller udvikling.

Vi tager udgangspunkt i barnets ressourcer, så barnet oplever små succeser og lægger mærke til de færdigheder barnet begynder at mestre.

Ser om vi kan ændre i de kontekster, det kan være svært for barnet at være i. Skal de voksne agere på en anden måde overfor barnet, skal vi sammensætte børnegrupper/spisegrupper anderledes eller andre tiltag?

Sørger så vidt muligt for at barnet i løbet af dagen kan være deltagende i mindre grupper, så rammen bliver tydeligere og der bliver bedre mulighed for at skabe ro til fordybelse og læring.

At de voksne er meget opmærksomme på at gå foran, ved siden af og bagved, når det kræves.

Samtaler mellem hjem og dagtilbud og efterfølgende aftaler.

Have hjælp af ressourcepædagog ift. vores blinde pletter eller hjælpe til gode ideer.

Sparring og samarbejde med PPR

Sørger for at barnet får et sprog for det svære i livet, hvis familien fx står i en livskritisk situation.

Eks.:

En drengegruppe kan ikke finde ro til fordybelse på stuen. De ender ofte i konfliktfyldte situationer indbyrdes og med de voksne. Pædagogerne havde afprøvet forskellige tiltag, som ikke virkede efter hensigten. Derfor kontaktede de kommunens ressourcepædagog. Med hendes hjælp fik pædagogerne etableret tydelige lege- og læringsmiljøer med udgangspunkt i børnenes interesser, og inddelt gruppen i mindre grupper, der med hver sin voksen lavede forskellige aktiviteter ude og inde, hvilket gav ro til fordybelse og nærvær

og derved færre konflikter.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Der etableres Storgruppe med de kommende skolebørn på tværs af de to børnehavestuer, hvor de er sammen ca. to dage om ugen med særlige aktiviteter for dem.

Ved hver storgruppe start lægges der ud med at blive afholdt børnemøde- retten til medbestemmelse. Her fortæller børnene om deres forventninger, og ud fra deres tanker og idéer planlægger de voksne nogle forløb, der samtidig støtter op om det enkelte barn i de forskellige lege/aktiviteter. I processen lægges der især vægt på at støtte op om de sociale kompetencer med henblik på, at børnene i skolen skal indgå i et fællesskab kun med jævnaldrende, hvor de skal mestre forskellige følelser og gennem et godt selvværd kunne forhandle sig frem til løsninger og kompromisser. Aktiviteterne tager ofte afsæt i samarbejde og fælles opmærksomhed for at øve børnene i at lære at lytte til hinanden og respektere hinandens forskelligheder og meninger, med henblik på opgaveløsning og gruppearbejde.

Det kan også være fælles regellege, der kan tages med videre i skolen og bruges i nye børnefællesskaber. Der øves i mestringer som at holde på en blyant, klippe med en saks og kunne skrive eget navn.

Indimellem laver de små opgaver som at finde og farvelægge bestemte ting, tælle, sortere m.m. Her må man gerne hjælpe hinanden og det gælder ikke om at være først og dygtigst. Det gælder om at have gode erfaringer i børnehaven, de kan tage med sig over i SFO/skole regi.

I Hørsholm kommune er ”Fri for mobberi” et overgangskoncept mellem børnehave og skole som vi derfor bruger i storegruppen som ekstra værktøj til at støtte op om børnenes trivsel og dannelse.

Hvis muligt tager vi på besøg på de respektive skoler, hvor børnene skal gå.

”Her er jeg portrætter” og overgangsskemaer følger barnet med over i skolen. Der afholdes overgangssamtaler for børn med særlige behov/børn i udsatte positioner.

Eks.:

Vi gik i skoven efter pinde og grene med henblik på at børnene i samarbejde skulle bygge en hule på legepladsen. Børnene havde selv givet udtryk for, at de kunne tænke sig at bygge en stor hule. Det var de voksnes idé at den skulle bygges på legepladsen, så børnene kunne bygge videre på den hen ad vejen og bruge den i deres leg hjemme, og på den måde bevare det fælles tredje. Samtlige børn deltog aktivt og slæbte alle størrelser grene med tilbage. Hjemme blev børnene delt op i grupper, der bestod af børn med forskellige kompetencer, så de kunne spejle sig i hinanden og øve sig i at forhandle om processen i at bygge hule. Et af børnene ville gerne føre an i byggeriet og tog teten gang på gang. De andre brokkede sig

og stemningen blev trykket. En voksen tilbød sin hjælp. Børnene forklarede at de ikke fik lov at være med. Den voksne foreslog at de sammen lagde en plan, der involverede alle børnene i gruppen. Børnene bød ind med hver deres funktion/kompetence og på den måde indgik de en aftale om en arbejdsfordeling. Den voksne blev i læringsmiljøet for at støtte op om processen, men børnene øvede selv forhandling/konfliktløsning/medbestemmelse ved at lytte og tale med hinanden samt turde spørge hinanden om hjælp.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vi låner planteskolehuset to gange om året, hvor børnehavebørnene har base i skoven i 4 dage ad gangen. Her er man ude hele dagen og bruger naturen som arena for leg og læring.

Der aftales besøg i arboretet med arboretmesteren, der viser rundt og fortæller om de forskellige træer og om andet spændende i Arboretet.

Besøg på biblioteket i Hørsholm

Ture til kirkegården og Hørsholm Kirke

Rundvisning på Hørsholm Mølle

Eksempler er under udarbejdelse

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vi arbejder med at skabe rum i rum, så der bliver bedre mulighed for at fordybe sig, når man fx er inde. Vi forsøger at skabe tydelige legemiljøer, hvor der er en sammenhæng med legetøj og andet inventar og det man kan lege. (Det er mindre tydeligt for tiden pga. Corona-restriktioner). At der er et sted, hvor der kan være lidt mere ro. Det skal være muligt for børnene at finde de ting, de skal bruge i legen og have mulighed for at eksperimentere og udvikle den leg de er i gang med. Under Corona, bliver børnene ofte nødt til at spørge efter mange af tingene eller gå med den voksne ind i "legetøjsdepotet" og vælge legetøjet. Der skal så vidt det er muligt indrettes, så der er mulighed for at kunne bruge sin krop og være mere fysisk. Hvis det ikke kan være inde, at der skabes mulighed for at komme ud og bruge kroppen.

Der er købt materialer og legetøj ind til legepladsen, så den bliver mindst lige så attraktivt et rum som rummene indenfor. Noget af det vi har købt ind er de røde blocks/kasser, som understøtter både konstruktionsleg, samarbejde, rollelege, kreativitet og fantasilege og meget andet.

Når børnene maler, klipper/klistrer eller lignende, at det udstilles og sættes op pænt op med eller i rammer og bliver en del af det visuelle rum. Der er indkøbt flere klik-rammer, så der kan sættes mere op i børnehøjde i vuggestuen. Her kan børnene selv kan tale om dem, gense dem mange gange og få større ejerskab af de rum de færdes i mange timer om dagen.

Det er blevet en større del af hverdagen i Skovvænget, at børnene fx deles mere op i mindre grupper, hvor nogle er inde og lave aktiviteter og andre er ude på legepladsen eller bruger nærmiljøet/naturen udenfor dagtilbuddet. Det giver bedre plads til dem, der både er inde og de resterende børn på legepladsen.

Vi har meget natur og mange naturlige hulesteder på legepladsen, hvor børnene også har mulighed for at have deres egne små steder uden for meget indblanding og forstyrrelse.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

I Skovvænget støtter vi op om børnenes sociale positioner ved at ændre på de rammer der hindrer deres udvikling. Vi tror på at det er gennem deltagelsesmuligheder i trygge rammer, at børnene bliver medskabere af eget liv. Derfor danner vi grupper (også på tværs af stuer) med afsæt i børnenes perspektiv og sociale kompetencer. Her ud fra udvikler vi lege-og aktivitets muligheder der fremmer børnenes formåen til med-og selvbestemmelse.

Eks:

En pædagog bed mærke i, at børnehavens fælles julemorgensamling blev styret af en voksen uden børnenes medbestemmelse. Hun tog initiativ til, at det i stedet blev to børn, der stod for at vælge sange, og præsentere disse for alle de andre. Den voksen der var med, var nu med som støtte og ikke som primærperson. Børnene blev forberedt så de følte sig trygge og betydningsfulde inden de skulle op foran deres kammerater. For nogen var det en udfordrede rolle at få, men at få medbestemmelse og opleve sig selv som medspiller i eget liv gjorde, at nogen gerne ville prøve flere gange.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

SOCIAL UDVIKLING

Legen er hos os den sociale udviklings platform. Vi leger meget og børnene har mange gode steder at øve deres sociale kompetencer, uden at være under konstant overvågning. De voksne skaber samtidig rum og muligheder, ved at opstille miljøer inde samt rundt omkring på legepladsen og i gården.

De voksne går foran, vedsiden af og bagved for at støtte op om børnenes deltagelseskompetencer i både leg og aktiviteter og sætter ofte lege i gang, som børnene derefter bygger videre på, og som den voksne kan gå ind og ud af efter behov. For de børn der har brug for hjælp til at indgå i et fællesskab, dannes der mindre grupper ud fra et interesseperspektiv.

EX:

Praksisfortælling fra børnehaven

En gruppe drenge har gang i en god leg med cykler og griner meget. Pludselig opstår der en uoverensstemmelse. Drengene er ikke helt enige om, hvor mange der kan være på én cykel, og hvem der skal sidde hvor. En pædagog henvender sig for at hjælpe, da børnene ikke ser ud til at kunne løse konflikten selv. Drengene forklarer problematikken, og den voksne foreslår at de skal tage en cykel mere med i legen, så der på den måde er plads til flere legekammerater. Det løser problemstillingen for drengene, der fortsætter deres leg, hvor de slap.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

KOMMUNIKATION OG SPROG

Sproget er altid i fokus både det nonverbale og det talte sprog. Vi taler meget med børnene, og gør meget ud af give dem tid til at tænke og forstå, og tid til at de kan kommunikere tilbage. Vi øver børnene i den positive dialog med henblik på de sociale kompetencer og den gode leg. Sproget øves i samtalerne igennem dagen, i rutinerne, ved højtlesning, rim og remser, sang, sanglege, dialogisk læsning i mindre grupper mm.

I vuggestuen kobler de konkrete med de sange de har i sangkufferten, så alle børn har lige mulighed for at bestemme hvad de vil synge, og både i vuggestuen og børnehaven synger vi med fagter og bevægelse.

Vi bruger ”Sproghuset” og deres kompetencer, når et barn har sproglige udfordringer, og sammen med hjemmet og logopæd er det vores fælles opgave at styrke barnets sproglige udvikling.

Eksempel følger.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Fra vi får børnene i vuggestuen og til de forlader børnehaven, arbejder vi målrettet med at stimulere sansesystemet og motorikken da det er grundlæggende for barnets hele udvikling. Gennem leg, musik og dans stimulerer vi børnenes sanser, og inspirerer til bevægelseslege der understøtter både grov- og finmotorikken. Vi lader børnene være aktivt deltagende ved fx bygning af motorikbaner, køre med madvognen mm og laver læringsmiljøer der støtter op om specifikke udfordringer.

Vores legeplads byder på mange muligheder for at bruge kroppen grovmotorisk, og vi har muligheder for at støtte op om de mere sanselige oplevelser i bl.a. med vores bærbuske, æbletræer og andre planter. Gangarealerne bliver ofte brugt til motorikbane i vuggestuen og til leg i tunnel og ved spejlene.

Alt efter alder og pædagogiske overvejelser deler vi børnene op i mindre grupper.

Eks.:

Praksisfortælling fra børnehaven

Et par drenge og en voksen sidder øverst oppe på klatrestativet. De griner og taler med nogle børn der står nedenfor. De opfordrer de andre børn til at komme op til dem. Det tager lidt tid før en af drengene tager

mod til sig og begiver sig op ad. Han kravler hurtigt opad, men det kræver mod at komme helt op. En anden voksen støtter ham det sidste stykke vej, men så sidder han der også, og får anerkendelse fra vennerne og de voksne.

Praksisfortælling fra vuggestuen:

Den ene vuggestuegruppe har sunget "Hoved, skulder, knæ og tå" til morgensamling gennem et stykke tid. Ude på gangen står en lille gruppe børn, der sammen begynder at lave fagterne og synge det de kan af teksten. En voksen hører dem og kommer til. Hun stiller sig og hjælper dem til at huske det hele og sammen synger de sangen flere gange.

Et andet eksempel fra vuggestuen:

En stille dag i sommer gik to pædagoger og en studerende over på græsplænen på kirkegården med 6 børn i alderen 1-3 år. De havde medbragt tæpper, faldskærm og bolde. Tæpperne blev bredt ud, og her sad de to mindste med nogle forskellige bolde sammen med en voksen og legede mens de observerede de større børn, der sang "Ude på det store hav" med faldskærm og bolde. Sanglegen blev afløst af løbeleg, mens de mindste kravlede rundt efter bolde og mærkede græsset.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Vi prioriterer at bruge uderummet mest muligt, da det byder på plads til både højlydt fysisk leg og rum til fordybelse. I vuggestuen starter i det helt nære: vender stubbe på legepladsen og studere de insekter vi finder, kigger på edderkoppespind, fryser vand til is, laver bål af træ vi har fundet, smager på æblerne fra vores æbletræer og bær på buskene på legepladsen. Vi går ture i skoven og skaber legemiljøer på bl.a. kirkegårdens græsplæne og i skoven.

Børnehaven har deres skovuger, hvor de er i skoven hele dagen og bruger den som deres læringsrum. Her findes der pinde og grene i mange størrelser, snegle og biller, brændenælder, der brænder og stejle skrænter, der kan kravles ned af og rødder man kan gribe fat i. Der bliver ryddet grene væk fra åen, så vandet kan flyde frit og meget andet.

Børnene tager grene med hjem som vi bygger huler af eller dekorerer.

Vejret sanses og tales om.

Eksempler er under proces.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

Vi har fokus på at lave inspirerende læringsmiljøer der skaber grobund for fantasien og forskellige måder at udtrykke sig på om det samme emne. Også her opdeler vi i mindre grupper og har fællesskabet i fokus. Her lærer børnene at være sammen om et fælles tredje hvor de skal vente tur, hjælpe hinanden, tale om det de laver og sammen kigge på resultaterne bagefter.

I vuggestuen har vi fokus på at læse og tale med lyd og gestikuleren, da det støtter op om den kognitive forståelse.

Der males med fingermaling, akrylmaling, Ecoline-farver, oliekridt m.m. det er også primært børnenes egne værker der præger udsmykningen i både vuggestuen og børnehaven.

I børnehaven har vi ofte mindre fællesskaber der laver kreative ting, aktiviteter børnene selv kan vælge til og fra, men hvor der skal være ro til fordybelse og snak.

Vi har haft kunstpædagog ude i foråret og lave maleprojekt med børnehavebørnene og de store vuggestuebørn. De flotte malerier, har efterfølgende været hængt flot op og prydet væggene inden de kommer med

hjem til de respektive børn.

Det inspirerer også børn og personale til at male med samme metode på andre tidspunkter i hverdagene.

Aktiviteterne tager oftest udgangspunkt i et emne der interesserer gruppen fx. "Hvem er jeg".

Eks.:

Praksisfortælling fra børnehaven.

Børnene var meget interesserede i sig selv og hvordan de forskellige så ud, derfor tog en af pædagogerne initiativ til at børnene skulle tegne dem selv. De studerede sig selv i et spejl og satte ord på hvad de så og talte så med de andre børn om forskellen på deres hårfarve, hårlængde, næse osv. Deres tegninger med fortælling blev hængt op på gangen, så både børn men også forældre kunne "se" børnenes tanker og tegninger. Det gav anledning til mange snakke om kroppen, livet, forskellighed mm. Samme gruppe tegnede senere hinanden på kæmpe ark papir og tegnede organer, øjne mm.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Er i proces.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC